

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/82/2024
Identifikačné číslo spisu: 8620200185
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8620200185.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne N. F., narodenej U., zastúpenej advokátom JUDr. Ambrózom Motykom, Stropkov, Nám. SNP 7, proti žalovanej Orange Slovensko, a.s., Bratislava, Metodova 8, IČO: 35697270, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Branislava Máčaja, s.r.o., Bratislava, Vajnorská 21A, IČO: 46759875, o zaplatenie nemajetkovej ujmy 5.000 eur, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-5C/6/2020 (pôvodne na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 5C/6/2020), o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 3. apríla 2023 sp. zn. 3Co/7/2023, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 3. apríla 2023 sp. zn. 3Co/7/2023 v rozsahu výroku I. o d m i e t a.

II. Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 3. apríla 2023 sp. zn. 3Co/7/2023 vo výroku II., ktorým priznal žalobkyni nárok na náhradu trov celého konania proti žalovanej v rozsahu 100 %, z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 17. júna 2022 č. k. 5C/6/2020-143 žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu v sume 3.300 eur, vo zvyšku žalobu zamietol. Okresný súd konštatoval, že podanou žalobou sa žalobkyňa domáhala, aby súd uložil povinnosť žalovanej zaplatiť jej sumu 5.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy vo forme finančného zadosťučinenia za neoprávnený zásah do svojho súkromného života v súvislosti s porušením práva na ochranu osobných údajov.

1.1. Véc bola súdom prvej inštancie posúdená v zmysle ustanovení § 13, § 19, § 36, § 41, § 42, § 60 a § 290 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), podľa § 11, § 13 a § 52 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“, „OZ“), ďalej podľa § 9 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 122/2013 Z. z.“), podľa § 1, § 3, § 4, § 5, § 6, § 8, § 17, § 19 a § 56 ods. 3 zákona č. 351/2011 o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

1.2. Súd prvej inštancie najprv skúmal námietku miestnej príslušnosti a pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej a dospel k záveru, že námietka miestnej nepríslušnosti nie je dôvodná, nakoľko predmetný spor je sporom o ochranu osobnosti z dôvodu zásahu do súkromia žalobkyne, tento zásah do súkromia bezprostredne súvisel s porušením ochrany osobných údajov pri ich spracúvaní žalovanou v rámci plnenia zo zmluvy o pripojení, pričom k zásahu do súkromia malo dôjsť pri spracúvaní osobných údajov žalobkyne a toto spracovanie osobných údajov malo základ v uzavretej zmluve o pripojení, ktorá bola podľa názoru okresného súdu spotrebiteľskou zmluvou. Rovnako mal súd prvej inštancie za preukázanú otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej, nakoľko k predmetnému zásahu došlo pri vykonávaní obchodnej činnosti žalovanej, ktorú táto zabezpečovala prostredníctvom svojich obchodných zástupcov, a tak nesie zodpovednosť za takýto zásah táto osoba.

1.3. Súd prvej inštancie následne odôvodnil svoje rozhodnutie skutočnosťou, že pod pojem nemajetková ujma spadá ujma, ktorá nie je vyjadriteľná v peniazoch a postihuje inú ako majetkovú sféru poškodeného (sféru osobnostnú), pričom ani do týchto práv nie je možné zasiahnuť, či ich obmedziť s poukazom na ustanovenie § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Pre priznanie takéhoto nároku stačí, ak zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené Občianskym zákonníkom. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázaný zásah do súkromia žalobkyne pri protiprávnom spracúvaní jej osobných údajov, preto v ďalšom skúmal, aká ujma bola žalobkyni spôsobená, jej závažnosť a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva žalobkyne došlo. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že medzi bezpečnostným incidentom ako protiprávnym konaním a vznikom ujmy v sfére zásahu do súkromia žalobkyne bola bezprostredná príčinná súvislosť, pričom súd neuveril, že došlo k zásahu do osobných práv žalobkyne len z dôvodu omylu či hrubej neobstaranosti obchodného zástupcu žalovanej.

1.4. K vznesenej námietke premĺčania zo strany žalovanej súd uviedol, že nálezca písomnosti, na ktorej sa nachádzali neoprávnené sprístupnené osobné údaje žalobkyne, našiel písomnosť v archívnej krabici, v neuzamknutom sklade na papierový odpad dňa 9. februára 2017. Táto skutočnosť vyplývala zo záznamu z 10. februára 2017, ktorý bol vyhotovený v Advokátskej kancelárii JUDr. Ambróza Motyku. V zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka, začiatok trojročnej premĺčacej doby plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Tým dňom je nepochybne 9. február 2017, kedy boli dokumenty s osobnými údajmi žalobkyne nájdené nálezcami. Nasledujúcim dňom, t. j. 10. februára 2017 začala plynúť trojročná všeobecná premĺčacia doba, ktorá uplynula 10. februára 2020. Keďže žaloba bola na súde podaná v rámci plynutia trojročnej premĺčacej doby, žalobkyňa uplatnila nárok na súde pred uplynutím premĺčacej doby.

1.5. K výške relatívnej náhrady súd uviedol, že zohľadnil rozsah incidentu, počet dotknutých osôb, trvanie incidentu, význam chráneného záujmu žalobkyne (najdôležitejšie osobné identifikátory, napr. rodné číslo), ako aj význam postavenia žalovanej na telekomunikačnom trhu a považoval výšku nemajetkovej ujmy 3.300 eur ako primeranú. Nestotožnil sa s porovnaním ohľadom výšky náhrad, ktorá sa poskytuje obetiam trestných činov, a takisto sa nestotožnil ani so závermi odvolacieho súdu v obdobnom konaní, kedy bola priznaná nepomerne nižšia suma s tým, že vymenoval prípady, kedy súdy Slovenskej republiky poskytli vyššie náhrady nemajetkových ujmy pri nároku pozostalých za smrť ich príbuzného pri dopravnej nehode. Dospel k záveru, že priznaná náhrada musí byť taká, aby mala preventívnu, satisfakčnú a sankčnú funkciu, čo zodpovedalo sume 3.300 eur, vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

1.6. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal úspešnej žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pretože v prejednávanej veci bola žalobkyňa úspešná čo do preukázania základu svojho nároku, pričom výška priznanej nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 3. apríla 2023 č. k. 3Co/7/2023-250 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku I. v časti uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 110 eur v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol, a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov voči žalovanej v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd ohľadom vznesenej námietky miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Svidník, dospel tak ako aj okresný súd k záveru, že vo veci konal miestne príslušný súd. V danom prípade nepochybne

ide o spor vyvolaný zásahom do práva na ochranu osobnosti v zmysle ustanovení § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd v týchto súvislostiach konštatoval, že žalobca sa domáhal primeraného zadosťučinenia, pričom tento nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nepochybne možno subsumovať pod pojem škoda tak, ako to vyplýva aj z odôvodnenia rozsudku Súdneho dvora z 24. októbra 2013 vo veci C-22/2012 (Hassová), kedy obdobne aj v tomto prípade Súdny dvor uviedol, že nemajetková ujma je v zmysle Smernice o zodpovednosti za škodu subsumovaná pod pojem škody. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je zložkou nároku na náhradu škody. V súvislosti s týmto konštatovaním bolo možno uviesť, že Okresný súd Svidník je miestne príslušným súdom v zmysle ustanovenia § 19 písm. b) CSP, kedy popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo, že udalosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, a teda jej súčasti ako nemajetkovej ujmy, nastala v obvode Okresného súdu Svidník. Táto skutočnosť ohľadom úniku dokladov s osobnými dátami žalobkyne nebola v konaní sporná, preto odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie ohľadom ustálenia jeho miestnej príslušnosti za správne. Miestna príslušnosť Okresného súdu Svidník je daná ako osobitná miestna príslušnosť podľa § 19 CSP, a preto odvolacia námietka žalovanej nebola dôvodná.

2.2. Ohľadom otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v konaní, sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie v bodoch 126. až 133. odôvodnenia jeho rozhodnutia. Bolo nepochybné, že žalobkyňa vstupovala do právneho vzťahu so žalovanou, pričom táto konala prostredníctvom splnomocnenej osoby, a žalovaná aj keď konajúca prostredníctvom splnomocneného zástupcu, zasiahla do osobnostných práv žalobkyne tým, že nezabezpečila jej osobné údaje pred prípadným zneužitím. V danej veci bolo jednoznačne preukázané, že došlo k vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy konaním žalovanej, nie je relevantné použitie ustanovení zákona o ochrane osobných údajov, nakoľko priamo z uvedeného zákona vyplýva záver, že týmto zákonom nie je dotknuté právo na ochranu osobnosti tak, ako to využil žalobca v tomto konaní. Z uvedeného dôvodu preto nemôže byť rozhodujúce ani rozhodnutie Úradu na ochranu osobných údajov, na ktoré sa odvoláva žalovaná, ktoré v súvislosti s jej zodpovednosťou neskončilo vydaním rozhodnutia o porušení ustanovení zákona o ochrane osobných údajov. Z tohto dôvodu dospel odvolací súd k záveru, že odvolacia námietka žalovanej o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie nie je dôvodná.

2.3. Pokiaľ žalovaná v odvolaní namietala, že nárok uplatnený žalobkyňou je premlčaný, podľa názoru odvolacieho súdu v konaní bolo preukázané, že nálezcovia písomnosti, na ktorej sa nachádzali neoprávnené sprístupnené osobné údaje žalobkyne, našiel písomnosť v archívnej krabici, v neuzamknutom sklade na papierový odpad 9. februára 2017. Táto skutočnosť vyplýva nielen zo záznamu z 10. februára 2017, ktorý bol vyhotovený v Advokátskej kancelárii JUDr. Ambróza Motyku, ale tiež z výpovede nálezcu (A.), ktorý na OOPZ v Stropkove uviedol, že začiatkom mesiaca februára, keď prechádzal okolo budovy ubytovne, na ulici S., kde v sklade papiera, nachádzajúcim sa v zadnej časti budovy uvidel papierové krabice, pričom tam vošiel, aby si jednu krabicu zobral za účelom umiestnenia nákupu a zistil, že v archívnej krabici sa nachádzajú originálne dokumenty s vlastnoručným podpisom účastníkov zmluvy, s pečiatkou a podpisom obchodného zástupcu a so všetkými osobnými údajmi. Z uvedeného je preto zrejmé, že dňa 9. februára 2017 boli dokumenty s osobnými údajmi nájdené nálezcom a nasledujúcim dňom, t. j. 10. februára 2017 začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá uplynula 10. februára 2020. Keďže žaloba bola podaná na súde dňa 31. januára 2020, stalo sa tak v rámci plynutia trojročnej všeobecnej premlčacej doby, a preto žalobkyňou uplatnený nárok nie je premlčaný.

2.4. Pri otázke posúdenia primeranosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade existoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko incident, kedy došlo k vystaveniu osobných údajov žalobcu nepovolánym osobám, je tak závažným zásahom do ich práva na ochranu osobnosti, že nepostačuje zadosťučinenie podľa ods. 1 § 13 OZ, a vzhľadom na závažnosť okolností a charakter tohto incidentu je dôvodné, aby bolo žalobcovi priznané aj právo na nemajetkovú ujmu. Je namieste zdôrazniť, že oblasť súkromia a ochrany osobných údajov je dynamickou kategóriou rezonujúcou v spoločnosti a v súvislosti s presunom aktivít záväzkovo-právnych vzťahov aj do digitálneho priestoru je nepochybné, že ponechaním všetkých osobných údajov žalobkyne bez náležitého dohľadu zo strany žalovanej sa vytvorili podmienky pre zneužitie týchto údajov. Právo na ochranu osobných údajov možno dnes nepochybne považovať za sub-kategóriu práva na súkromie, a to vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva s

poukazom na článok 8 Dohovoru ako aj na ostatné právne predpisy, ktoré citoval súd prvej inštalácie vo svojom rozhodnutí. Súčasná informačná spoločnosť a digitálna ekonomika dospela do stavu, kedy sa osobné údaje stali jednou z komodít na trhu, a preto je nutné tento derivát, ktorý už nie je len v dispozičnom práve pôvodného držiteľa, teda dotknutej osoby, ale aj osoby, ktorej pôvodný držiteľ tieto zveril dbať na to, aby subjekt, ktorému boli zverené nevystavoval bezpečnostnému riziku tieto osobné údaje a v prípade, že k tomu tak dôjde, je nepochybne dôvodné priznať dotknutej osobe právo na náhradu nemajetkovej ujmy tak, aby táto bola primeraná a proporcionálna.

2.5. Primerané zadost'učinenie možno chápať ako nástroj na odstránenie spôsobenej nemajetkovej ujmy, pričom podobne ako pri majetkovej ujme aj pri ujme nemajetkovej sa vyžaduje dôkaz existencie kauzálneho nexu viažuceho sa na protiprávne konanie rušiteľa, v dôsledku ktorého došlo k vzniku určitej nemajetkovej ujmy. Zodpovednosť rušiteľa sa posudzuje podľa objektívneho princípu, teda zavinenie sa neskúma a ani nepredpokladá, a na vznik zodpovednosti stačí už ohrozenie príslušných chránených práv, nakoľko ide o tzv. súkromnoprávny delikt ohrozovacej povahy. Objektívna zodpovednosť za ohrozenie alebo porušenie práv je systémovo príznačná práve pre oblasť ochrany osobnosti. Pre zistenie skutkového stavu vzhľadom na rozsah osobných údajov, ktoré vo vzťahu k žalobcu boli predmetom potencionalného zneužitia, nie je relevantné to ako žalobca subjektívne vnímal túto hrozbu pre určenie rozsahu primeraného finančného odškodnenia (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/81/2011). Pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti postačí zistenie, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ustanovením v § 11 Občianskeho zákonníka. Nevyžaduje sa vyvolanie následkov.

2.6. Odvolací súd bral do úvahy jednotlivé okolnosti v prejednávanej veci v kontexte s faktormi citovanými v predchádzajúcom bode, pričom dospel k záveru, že suma priznaná súdom prvej inštalácie vo výške 3.300 eur nezodpovedá zisteným okolnostiam a v žiadnom prípade nezodpovedá princípu proporcionality, ktorý patrí medzi všeobecné právne zásady, ktoré síce nie sú v právnych predpisoch výslovne obsiahnuté, avšak v európskej právnej kultúre sa uplatňujú, pričom porušením pravidla proporcionality môže dôjsť k zásahu do ústavne zaručených práv, konkrétne práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 36 ods. 1 Listiny (Ústavný súd Českej republiky v náleze III. ÚS 350/03 z 29. 9. 2005). Dĺžka protiprávneho konania, (ktoré sa skončilo vo februári 2017) nebola ustálená, činnosť žalovanej nevykazovala znaky vysokej intenzity protiprávneho konania alebo toho, že by v jej prípade išlo o konanie, cieľom ktorého bolo úmyselné narušenie chránených osobnostných práv. Išlo však o zásah, ktorý bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka, kedy sa ani nevyžaduje vyvolanie následkov. Táto skutočnosť je podľa názoru odvolacieho súdu dôležitá pre posudzovanie opodstatnenosti náhrady ujmy v peniazoch, aj v kontexte s významným postavením žalovanej na telekomunikačnom trhu, ako aj vzhľadom na preventívnu ochranu segmentu, ktorý je osobitne chránený - osobné údaje.

2.7. Odvolací súd uviedol, že si je vedomý, že v obdobných veciach senáty odvolacieho súdu pri rozhodovaní o výške finančnej náhrady vychádzali z čiastky 50 % zo základu priznaného pre obeť násilných trestných činov (4.350 eur), (§ 12 ods. 3 Zákona č. 274/2017 Z. z.), ktoré opakovane ponížovali na polovicu s prihliadnutím na skutočnosť, že v danom prípade nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, ale len k potencionalnej možnosti ich ohrozenia, neboli zistené dôvody ako škandalizácia žalobcov, nedošlo k opakovaniu či zvyšovaniu intenzity konania, či k úmyselnému konaniu žalovanej a podobne. Je možné sa stotožniť s „poľahčujúcimi okolnosťami“ na strane žalovanej stojacimi v pozadí jej poníženia v porovnaní so závermi súdu prvej inštalácie. Podľa názoru odvolacieho súdu suma 110 eur, vzhľadom na významné postavenie žalovanej na telekomunikačnom trhu, pôsobí dostatočne satisfakčne, preventívne, aby nútila žalovanú správať sa voči citlivým údajom svojich klientov zodpovedne. Preto odvolací súd má za to, že bol dôvod zasiahnuť do úvahy prvoinštančného súdu a výšku priznanej náhrady korigovať na sumu 110 eur tak, aby bol zachovaný aj princípu rozumnosti v práve. Odvolací súd preto považoval náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 110 eur za adekvátnu a primeranú.

2.8. Súdu prvej inštalácie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, no zo zistených skutočností prijal sčasti nesprávny právny záver. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštalácie vo výroku I. potvrdil o uloženie povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni titulom nemajetkovej ujmy 110 eur a v prevyšujúcej vyhovujúcej časti zmenil rozsudok tak, že žalobu zamietol (§ 388 CSP).

2.9. O trovách celého konania odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 2 CSP v spojení s ust. §

255 ods. 1 CSP tak, že nárok na ich náhradu priznal žalobkyni voči žalovanej v celom rozsahu s poukazom na úspech žalobkyne v konaní, pričom u takéhoto nároku sa strana sporu považuje za plne úspešnú vtedy, ak je úspešná čo do základu nároku. Nie je totiž možné zaťažiť žalujúcu stranu procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu. Žalobkyňa bola, čo sa týka základu nároku, plne úspešná, a to ohľadne prvoinštančného aj odvolacieho konania, má preto právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten, ako bolo uvedené, sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. Preto žalobkyni priznal nárok na plnú náhradu trov konania. Vo vzťahu k požadovanej aplikácii výnimočného ustanovenia § 257 CSP odvolací súd poukázal na to, že výška úkonu právnej služby vychádza z prisúdenej sumy, teda výpočtovým základom pre priznanie trov právneho zastúpenia je suma 110 eur. S poukazom na uvedenú skutočnosť preto odvolací súd nepovažoval za dôvodné odvolacie námietky žalovanej o aplikácii § 257 CSP v danom prípade, vzhľadom na výšku trov právneho zastúpenia. Vzhľadom na výšku odmeny za jeden úkon právnej služby výška trov konania v žiadnom prípade nemôže pre žalovanú predstavovať sumu, ktorá by objektívne bola spôsobilá ohroziť jej finančnú stabilitu, či jej podnikanie. V každom prípade každá strana sporu v prípade meritórneho rozhodnutia súdu musí si byť vedomá skutočnosti, že v prípade neúspechu bude znášať trovy konania. V prejednávanej veci nebolo dôvodné upustiť od tejto zásady.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu výroku I. v časti uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu 110 eur, a výroku II. o trovách konania podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) rozsahom obsiahle dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Navrhla zrušiť obe rozhodnutia nižších súdov a vec vrátiť prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

3.1. V podstatnom namietala, že odvolací súd sa náležite nevysporiadal s jej relevantnou argumentáciou, ďalej nepreskúmateľnosť a nedostatok dôvodov, a to v spojitosti s jej námietkami, že odvolací súd neprehliadol na dôkazy ohľadom námietky premlčania a zároveň nerozhodol ani v súlade s ustálenou judikatúrou. Poukázala aj na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko) s tým, že len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potencionálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy súdu bez akýchkoľvek objektívnych limitov (napr. II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02) a tiež na ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04, IV. ÚS 296/09, I. ÚS 2/08). Dovolateľka argumentovala aj tým, že žalovaná pohľadávka bola premlčaná, nakoľko z okolností prípadu je zrejmé, že k protiprávnemu zásahu do osobnostných práv žalobcu nedošlo až 9. februára 2017, kedy dokumenty obsahujúce osobné údaje žalobcu a ďalších dotknutých osôb našiel v archívnej krabici v neuzamknutom sklade na papierový odpad oznamovateľ, ale nepochybne už pred týmto dátumom a to vtedy, keď boli tieto dokumenty omylom zamestnancom obchodného zástupcu žalovanej umiestnené do kontajnerového stojiska na umiestňovanie papierového odpadu, čím bola od tohto okamihu objektívne vytvorená možnosť (hrozba) neoprávneného prístupu nepovolaných osôb k takýmto dokumentom obsahujúcim osobné údaje žalobcu a ďalších dotknutých osôb, a tým k vytvoreniu možnosti porušiť alebo aspoň ohroziť osobnostné práva žalobcu.

3.2. Dovolateľka namietala, že nesprávne bolo rozhodnuté aj o trovách konania, keď bola zaviazaná k úhrade trov v plnom rozsahu, pričom žalobkyňa mala úspech iba čiastočný a odvolací súd sa ani nevysporiadal s jej odvolacou námietkou o aplikácii § 257 CSP. Odvolací súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal v odôvodnení svojho rozsudku v napadnutej časti o trovách konania s argumentáciou žalovanej, podľa ktorej aj keď rozhodnutie o výške plnenia závisí finálne od úvahy súdu, musí niesť aj žalobca nejakú zodpovednosť (aspoň čiastočnú) za výsledok sporu v prípadoch uplatňovania neprímeraných (neadekvátnych), či dokonca premrštených nárokov. Zásada úspechu vo veci, resp. jej aplikácia v rozhodovacej činnosti súdov, na ktorej je postavená právna úprava náhrady trov konania CSP, by mala mať aj preventívny účinok, teda aby strany zámerne nenadhodnocovali výšku sporu takým spôsobom, aby bola vylúčená možnosť mimosúdnej dohody a následne, aby odmena advokáta bola čo najvyššia. Odvolací súd mal minimálne uviesť, prečo žalovanou uvedenú odbornú literatúru a súdne rozhodnutia nezohľadnil. Dovolateľka tiež poukázala na to, že v odvolaní požiadala odvolací súd, aby v prípade ak dôjde k záveru, že žalobcovi vznikol proti žalovanej nárok na náhradu trov konania,

uplatnil pri určovaní trov konania, ktoré v tomto prípade spočívajú výlučne v trovách právneho zastúpenia, svoje moderačné právo podľa § 257 CSP a trovy konania žalobcovi nepriznal, resp. tieto aspoň primerane znížil. Rozhodnutie odvolacieho súdu k otázke trov konania je potom v rozpore s právom odvolateľa na prístup k súdu (denegatio iustitiae) v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Povinnosťou súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako aj právnej stránky (III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06). Riadne zdôvodnenie súdneho rozhodnutia je súčasťou základného práva na súdnu ochranu (IV. ÚS 14/07, I. ÚS 265/05). Keďže odvolací súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s vyššie uvedenou argumentáciou žalovanej, žalovaná má za to, že napadnuté rozhodnutie je v tejto časti arbitrárne a z vyššie uvedených dôvodov aj ako také nezrozumiteľné a nepreskúmateľné.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu navrhla dovolanie zamietnuť (resp. odmietnuť) a priznať jej náhradu dovolacích trov. V podstatnom poukázala na otázku premlčania a zdôraznila, že aj v danej veci premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv, a preto námietka premlčania žalovanej neobstojí. V súvislosti s otázkou premlčania poukázala aj na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 22. februára 2005 sp. zn. 5A/164/2002 (aj) z ktorého dôvodila, že premlčacia doba pre účely uplatneného nároku začala plynúť až od momentu ukončenia protiprávneho stavu. Uviedla, že „začiatok všeobecnej trojročnej premlčacej doby preto v zmysle ust. § 101 OZ plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, (a to je rozhodne deň 09. 02. 2017, kedy boli dokumenty s osobnými údajmi nájdené nálezcami), nie odo dňa, kedy si tlačivá v sklade naposledy „všimol“ vedúci predajne Orange v Stropkove“. V súvislosti s rozhodovaním o trovách konania poukázala na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 225/2020 a sp. zn. II. ÚS 233/2022. K ustanoveniu § 257 CSP uviedla, „že v predmetnej veci neboli splnené žiadne podmienky pre možnosť aplikácie § 257 CSP o použití moderačného práva súdu, pretože nebolo možné konštatovať výnimočné okolnosti prípadu ani dôvody hodné osobitného zreteľa“.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je sčasti prípustné a dôvodné (vo vzťahu k výroku o trovách konania), preto bolo potrebné rozsudok odvolacieho súdu v tejto časti zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v zrušenom rozsahu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP) a vo zvyšnej časti dovolanie žalovanej odmietnuť. Dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu

spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

10. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania v zmysle ustanovení § 420 písm. f) CSP.

11. Dovolateľka v prvom rade podala dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu výroku I. v časti, ktorou potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 110 eur, pričom prípustnosť dovolania v tejto časti vyvodzovala v zmysle § 420 písm. f) CSP. Namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s tým, že odvolací súd sa náležite nevysporiadal s jej relevantnou argumentáciou.

12. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*). Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (*Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, *Hiro Balani c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, *Georgiadis c. Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19. februára 1998).

15. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky

rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

16. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu, (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom), odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

17. Dovolací súd k námietke dovolateľky uvádza, že súdy v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviedli dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, zaoberali sa najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (vrátane odvolacích námietok) a uviedli dôvody pre ich prijatie alebo odmietnutie. Z uvedeného dôvodu nebolo možné považovať za adekvátne ani tvrdenie o nepreskúmateľnosti rozhodnutia, či o absencii vysporiadania sa s námietkami dovolateľky, o také prípady tu zjavne nešlo. Išlo tu o prípad subjektívnej nespokojnosti dovolateľky s tým, ako sa s jej námietkami a argumentáciou vysporiadal odvolací súd. Zjavnou snahou dovolateľky bolo uplatniť vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP len preto, že záver odvolacieho súdu nebola ochotná prijať za správny.

18. Dovolací súd predovšetkým vzhľadom na dovolacie námietky nevykonaných dôkazov ohľadom námietky premlčania pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní v zásade nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených odvolacím súdom ani prieskumu nim vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má síce dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd uvádza, že tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

19. Dovolací prieskum v danej veci bol limitovaný posúdením prípadných zmätočností podľa § 420 písm. f) CSP a nie aj prípadným nesprávnym právnym posúdením veci (§ 421 CSP), ktoré žalovaná v dovolaní explicitne nenamietala, hoci aj nesprávne právne posúdenie implicitne z obsahu dovolania mohlo vyplývať [§ 124 ods. 1 CSP (nesprávne posúdenie premlčania a z toho vyplývajúce dôsledky)] - ktoré dovolanie by však vzhľadom na napadnutý výrok odvolacieho súdu (110 eur) ex lege nebolo prípustné (§ 422 CSP). Dovolací súd v neposlednom rade dodáva, že sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu

odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu vecí významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 CSP.

20. Odvolací súd vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom potvrdil nárok žalobkyne do výšky v sume 110 eur, pričom v medziach vymedzených dovolateľkou právne konformným i dostatočným spôsobom vysvetlil, prečo žalobkyni priznaný nárok nebol premlčaný.

20.1. S otázkou premlčania sa vysporiadal odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia a zhodne so súdom prvej inštancie uviedol, že začiatok všeobecnej premlčacej doby podľa § 101 OZ plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, a to je deň 9. februára 2017, kedy boli dokumenty s osobnými údajmi nájdené nálezcami v archívnej krabici, v neuzamknutom sklade na papierový odpad. Túto skutkovú okolnosť je potrebné považovať za moment vzniku bezpečnostného incidentu. Nasledujúcim dňom 10. februára 2017 začala plynúť trojročná premlčacia doba a uplynula 10. februára 2020. Žaloba bola na súd doručená pred uplynutím premlčacej doby. Podľa názoru najvyššieho súdu odôvodnenie napadnutého odvolacieho rozsudku vo vzťahu k otázke premlčania nemožno považovať za nepreskúmateľné resp. nedostatočne odôvodnené, pretože odvolací súd riadne vysvetlil spôsob, ako určil začiatok a koniec plynutia premlčacej doby v konkrétnostiach súdnej veci.

21. V neposlednom rade dovolací súd pripomína, že pokiaľ dovolateľka v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v dovolaní namietala, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, tak nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmätočnosti (judikát R 24/2017). Odvolací súd teda zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho v rozsahu dovolacích výhrad viedli k rozhodnutiu. Jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom súdu prvej inštancie, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny alebo právne nekonformný, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné resp. nedostatočne odôvodnené. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany konania, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

22. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej nie je v tejto časti podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

23. Dovolateľka uplatňujúc dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP zároveň dovolaním napadla výrok odvolacieho súdu o trovách konania (výrok II. rozsudku odvolacieho súdu). Žalovaná namietala aj vady rozhodnutia odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bola zaviazaná na trovy v plnom rozsahu z dôvodu, že odvolací súd sa nedostatočne vysporiadal s jej argumentáciou o potrebe uplatnenia moderačného opatrenia podľa § 257 CSP.

24. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

25. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V zmysle konštantnej a ustálenej judikatúry dovolacieho ustanovenia § 420 CSP implicitne zakotvuje prípustnosť dovolania aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorý tento rozhodoval o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania (napr. 9Cdo/114/2020, 8Cdo/111/2019, 8Cdo/266/2019, 4Cdo/70/2020, 4Cdo/155/2020, 2Cdo/89/2020, 1VObdo/2/2021, I. ÚS 387/2019, I. ÚS 275/2018 rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270).

26. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku účinnom (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu (viď. II. ÚS 78/03, III. ÚS 481/2015, IV. ÚS 83/2018).

27. Podľa dovolacieho súdu je potrebné rovnaké kvalitatívne kritériá ako na odôvodnenie meritórneho rozhodnutia súdu uplatňovať aj na rozhodnutie o trovách konania, preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu aj v tejto časti svojho rozhodnutia jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnáť sa so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné, uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie o náhrade trov konania založil. Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver, súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť.

28. Dovolací súd vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí (9Cdo/82/2023) vyslovil, že mechanizmus rozhodovania o náhrade trov konania vychádza z toho, že súd si najskôr zistí naplnenie predpokladov na priznanie náhrady trov konania niektorej sporovej strany (zásada úspechu, zásada procesného zavinenia) a následne súd zisťuje, či tu (nie)sú dané výnimočné moderačné dôvody. Pri kladnom zistení súd náhradu trov konania inak oprávnenému subjektu neprizná (úplne alebo čiastočne). Pri zápornom zistení, súd v odôvodnení skonštatuje, že nezistil existenciu výnimočných dôvodov moderácie v zmysle § 257 CSP, a preto z tohto dôvodu zotrváva na pôvodne deklarovanom závere o náhrade trov konania. Bez úvahy súdu o (ne)uplatnení moderačného ustanovenia (§ 257 CSP) v prípade aplikácie § 255 a § 256 ods. 1 CSP nie je možné považovať rozhodnutie súdu o trovách konania za náležité odôvodnené, teda také, ktoré jasne dáva odpovede na rozhodné skutkové a právne otázky súvisiace s rozhodovaním o náhrade trov konania. Súd v prípade použitia ustanovenia § 257 CSP je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia [pozri k tomu rozsudok ESĽP Čepek proti Českej republike (sťažnosť č. 9815/10) ako aj nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. PL. ÚS 46/13 a sp. zn. I. ÚS 1593/15]. Podľa ustálenej súdnej praxe (pozri bližšie napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 119/03 či uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/67/2010) výnimočnosť použitia ustanovenia § 257 CSP, ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, musí byť náležité odôvodnené (I. ÚS 153/2018).

29. Odvolací súd svoje rozhodnutie o nároku žalobkyne na náhradu trov celého konania odôvodnil konštatovaním o plnom úspechu žalobkyne v spore (§ 255 CSP) s vysvetlením, že výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu. Poznamenal, že u takéhoto nároku sa strana sporu považuje za plne úspešnú vtedy, ak je úspešná čo do základu nároku. Žalobkyňa bola, čo sa týka základu nároku, plne úspešná v prvoinštančnom i v odvolacom konaní, má preto nárok na plnú náhradu trov konania, avšak podľa názoru odvolacieho súdu „výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej)“. Tento svoj názor odvolací súd opakovane zaujal aj v súvislosti s aplikáciou § 257 CSP keď uviedol, že výška úkonu právnej služby advokáta vychádza z prisúdenej sumy, teda „výpočtovým základom pre priznanie trov právneho zastúpenia je suma 110 eur.“ S poukazom na výšku trov právneho zastúpenia odvolací súd nepovažoval za dôvodné odvolacie námietky žalovanej o aplikácii § 257 CSP.

30. Argumentáciu odvolacieho súdu ohľadom nároku na náhradu trov konania pri aplikácii § 255 v spojení s § 257 CSP vychádzajúcu z názoru, že výpočtovým základom (tarifnou hodnotou) úkonu právnej služby advokáta je súdom priznaná výška nemajetkovej ujmy v peniazoch v sporoch o ochranu osobnosti, považuje dovolací súd za prima facie priečiacu sa ustanoveniu § 10 ods. 8 vyhlášky

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v rozhodnom znení do 31. decembra 2023 [„Vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva je tarifnou hodnotou 1.000 eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy a 2.000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy.“], ktoré ustanovenie normuje tarifnú hodnotu sporu o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy pevnou sumou (2.000 eur) pre stanovenie odmeny advokáta bez ohľadu na uplatňovanú, či súdom priznanú nemajetkovú ujmu. Odvolací súd vo výroku rozhodnutia priznal nárok na plnú (100 %) náhradu trov konania, naproti tomu v odôvodnení rozhodnutia však už pri výpočte trov právneho zastúpenia zohľadňoval priznanú nemajetkovú ujmu len vo výške 110 eur (neberúc v úvahu tarifnú hodnotu 2.000 eur), súčasne nepovažoval za dôvodnú aplikáciu moderačného oprávnenia v zmysle § 257 CSP. Odvolacím súdom zvolená argumentácia o nároku na náhradu trov konania nezodpovedá právnej úprave, nie je koherentná (rozhodnutie je nekonzistentné, jeho argumenty nepodporujú príslušný záver a také rozhodnutie nie je možné považovať ani za presvedčivé), preto bola dovolacím súdom považovaná za odporujúcu obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, napĺňajúca dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

31. Vzhľadom na zistenie, že v konaní o nároku o náhrade trov konania došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, najvyšší súd rozhodnutie odvolacieho súdu v časti trov konania zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

32. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

33. Pokiaľ dovolateľka mienila namietat' i nesprávne právne posúdenie veci (napr. o tom, komu a v akom rozsahu vznikol nárok na náhradu trov konania), dovolací súd pripomína, že v zmysle § 421 ods. 2 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o nároku na náhradu trov konania /§ 357 písm. m) CSP/. Napokon je potrebné uviesť i to, že nesprávne právne posúdenie veci nie je prípustným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP. V zmysle uvedeného i zistenej vady zmätočnosti (§ 420 písm. f) CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.